

**Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ**

Кафедра міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Біржова торгівлі

(повна назва навчальної дисципліни)

для підготовки
студентів

освітнього ступеня

бакалавр

бакалавр чи магістр

року набору

2019

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

шифр і найменування спеціальності)

освітня програма

Митна справа

найменування спеціалізації

академічні групи

МС-19

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

обов'язкова чи вибіркова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Благоразумова Ольга Володимирівна,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних
наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступень, вчене звання повністю

14.12.2020 р.

Гарант
освітньої програми

Чуйко Марина Миколаївна,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту,
та торговельного підприємництва, кандидат
технічних наук

прізвище,
ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступень,
вчене звання повністю

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

(назва кафедри)

протокол від 14.12.2020 р. № 07

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 15.01.2021 р. № 05.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Біржова торгівля» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни «Біржова торгівля» формування системи знань про сутність і зміст біржової торгівлі як філософії підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки та конкуренції.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Біржова торгівля» є процес функціонування біржового ринку, форми і методи господарювання суб'єктів підприємництва в сфері біржової торгівлі.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін, як: «Національні інтереси в світовій геополітиці та геоекономіці», «Політична економія», «Просторова економіка», «Теорія галузевих ринків», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Економічна інформатика», «Товарознавство», «Фінанси, гроші та кредит», «Інтернет-технології в бізнесі», «Статистика», «Бухгалтерський облік», «Економічна статистика», «Податкова система», «Управлінський облік», «Економіка підприємства», «Маркетинг» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін та проходження виробничої практики.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін: «Економічна теорія», «Торговельне підприємництво», «Економічна інформатика», «Матеріалознавство та основи технології виробництва товарів», «Економіка та фінанси підприємства», «Менеджмент» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Моделювання фінансово-господарської діяльності підприємства», проходженні практик.

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

фахових компетентностей:

програмних результатів навчання:

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність біржової торгівлі та історія її еволюції

Основні риси та класифікація організованих ринків. Ринкові характеристики біржової торгівлі. Сучасні трансформації у сфері товарного обігу, оптового ринку. Розуміння біржової торгівлі та її відмінність від інших форм торгівлі. Виникнення та етапи еволюції світової біржової торгівлі. Найважливіші центри світової біржової торгівлі за різноманітними напрямками спеціалізації. Історичний досвід, умови сучасного відродження, становлення та розвиток біржової торгівлі в Україні. Причини спаду біржової активності. Форми державного регулювання. Законодавча база функціонування українських бірж.

Тема 2. Біржа як організатор торгівлі на ринку

Складові елементи поняття біржі, визначення поняття. Історія розвитку бірж. Основні функції біржі: організація біржових зборів для проведення гласних відкритих торгів; гарантування виконання біржових угод; розробка біржових контрактів; ціннісна функція; функція хеджування; спекулятивна біржова діяльність; інформаційна функція біржі; біржовий арбітраж. Види бірж за різними класифікаційними ознаками. Залежно від виду біржового товару: товарні, фондові, валютні. За переважаючим видом здійснюваних біржових угод: біржа реального (наявного) товару, ф'ючерсна, опціонна, змішана. За характером роботи (можливості відвідувачів приймати участь у біржових торгах): відкриті й закриті. За рівнем спеціалізації (номенклатурою товарів, які виступають об'єктом біржового торгу): універсальні (загального типу) й спеціалізовані. Залежно від місця в світовій торгівлі й регіону дії, функцій, що виконуються та орієнтації на ринок: міжнародні й національні. За принципом організації (ролі держави в створенні бірж): публічно-правові, приватноправові, змішані. За організаційно-правовим положенням: акціонерні товариства (відкритого чи закритого типу), товариства з обмеженою відповідальністю, інші організаційно-правові форми передбачені законодавством відповідної країни. Діяльність суб'єктів біржової інфраструктури ринку. Організації, які забезпечують нормальне функціонування біржової торгівлі: депозитарії; регістратори; клірингові (розрахункові) палати; інформаційні агентства; біржові склади.

Тема 3. Біржовий товар

Розподіл біржових товарів за групами. Сільськогосподарська сировина, лісові товари та продукти їх переробки. Промислова сировина. Фінансові інструменти. Види біржових контрактів. Вимоги до біржової угоди. Біржові контракти з реальними активами. Форвардний контракт. Традиційна процедура укладання спотового контракту на біржі. Характеристика біржових товарів. Характеристика сировинних товарів.

Фінансові інструменти. Класифікація фінансових інструментів. Акція. Статутний капітал. Фундаментальні якості й ознаки акції. Іменні (zareestrovani) акції. Акції на пред'явника. Привілейовані акції. Кумулятивні привілейовані акції. Не кумулятивні привілейовані акції. Привілейовані акції з долею участі. Конвертовані привілейовані акції. Привілейовані акції з коректованою ставкою дивідендів. Відкликані привілейовані акції. Прості (звичайні) акції. Визначення дивідендів. Боргові цінні папери. Основні ознаки боргових цінних паперів. Облігація. Вексель. Депозитний сертифікат. Лістинг.

Тема 4. Організаційно-правові засади діяльності біржі

Поняття засновників біржі, їх склад за видом біржі, зобов'язання як організаторів. Етапи процесу створення товарної біржі. Основні положення документів, що забезпечують організаційно-правові засади діяльності біржі, її реєстрацію та одержання ліцензії. Загальноорганізаційні засади біржі. Поняття члена біржі, їх кількість. Вартість «місця» на біржі. Особливості членства на різних біржах. Приймання нових членів біржі. Загальна організаційна структура біржі. Органи управління біржею. Громадська структура біржі: загальні збори членів біржі, виборчі органи (Біржовий Комітет, Рада біржі, Правління біржі, ревізійна комісія). Стаціонарна структура біржі: виконавчі (функціональні) та спеціалізовані підрозділи. Регламент біржі (правила біржової торгівлі), основні його розділи.

Тема 5. Учасники біржової торгівлі та їх роль у торговельно-посередницькій діяльності

Розподіл посередників, що укладають угоди, за джерелами одержання доходів за рахунок яких покриваються витрати і утворюється прибуток. Сутність діяльності посередників, які здійснюють операції від імені й за рахунок клієнтів: агентів представників, агентів-посередників, брокерів. Можливі форми організації посередницької діяльності (брокерських фірм, брокерських контор, відокремлених та невідокремлених брокерських підрозділів). Зміст діяльності посередників, що здійснюють операції за свій рахунок: дилерів (дилерських фірм, компаній), які функціонують на ринку реального товару, біржових дилерів, спекулянтів (дрібних спекулянтів, джоберів, трейдерів, скальперів, куліс'є). Склад учасників біржової торгівлі. Форми взаємовідносин підприємств з біржами: акціонерно-пайова, брокерська, абонентна, комісійна, разова, змішана.

Тема 6. Види, особливості та порядок укладання біржових угод

Визначення та характерні риси біржового товару. Основні класи біржових товарів. Поняття, характерні риси й види речовинного біржового товару. Класифікація товарів на вітчизняних товарних біржах. Вимоги до

якості речовинних біржових товарів. Характеристики цінних паперів: часові, просторові, ринкові. Особливі властивості цінного паперу як біржового товару. Розташування різних цінних паперів залежно від рівня ризику й прибутковості. Склад біржового класу іноземної валюти. Котирування курсу валюти, його види. Поняття біржових угод і операцій. Види угод на товарній біржі: біржові угоди з реальним товаром, ф'ючерсні та опціонні. Класифікація угод з реальним товаром за різними ознаками: за терміном поставки реального товару, за умовами ознайомлення з товаром, залежно від особливостей формування контрактних цін, за умовами здійснення угод. Сутнісна характеристика ф'ючерсних угод, їх відмінності, переваги над угодами з реальним товаром. Поняття опціонних угод, їх основні види. Прості опціони: опціон-запит, опціон-пропозиція. Подвійний опціон, кратний опціон. Механізм укладання угод на товарній біржі. Різновиди угод на фондовій біржі: касові та термінові; тверді, ф'ючерсні, опціонні та пролонгаційні. Угоди на валютній біржі: касові і термінові. Порядок укладання угод на фондовій і валютній біржах.

Тема 7. Біржові операції на ф'ючерсному ринку

Визначення ф'ючерсної торгівлі, її мета. Особливості та сучасні тенденції розвитку ф'ючерсної торгівлі в Україні. Поняття ф'ючерсного контракту, його відмінні риси. Відзнаки ф'ючерсних контрактів від форвардних. Параметри стандартизації ф'ючерсних контрактів. Основні елементи механізму біржової ф'ючерсної торгівлі. Характеристика етапів технологічного процесу купівлі-продажу ф'ючерсних контрактів. Відносини підприємств з брокерами. Загальна характеристика основних функціональних видів операцій на ф'ючерсному ринку: купівля і продаж реального товару, хеджування, спекулятивні операції. Економічна логіка хеджування, його мета та функції на ф'ючерсному ринку. Типи хеджових операцій за технікою здійснення: хеджування продажем (коротке) і хеджування купівлею (довге). Поняття базису. Особливості здійснення спекулятивних біржових операцій заснованих на: динаміці біржових цін на реальні товари або на ф'ючерсні контракти; різниці в біржових цінах на сполучені у виробництві або в споживанні товари; різниці в біржових цінах на окремі види (або на інші якісні характеристики) того ж самого товару; різниці в цінах на ті ж самі товари на різних товарних біржах; різниці в біржових цінах на реальний товар і на ф'ючерсний контракт на нього; різниці в біржових цінах на ф'ючерсні контракти на той самий товар, але з різною тривалістю позиції.

Тема 8. Торгівля опційними контрактами на біржовому ринку

Визначення опційної угоди. Мета торгівлі опційними контрактами.

Характеристика різновидів опціонів: опціон-запиту (опціон call) і опціон-пропозиції (опціон put). Права й зобов'язання покупця й продавця опціону. Визначення премії (ціни) опціону під впливом внутрішньої й

тимчасової вартості опціону. Фактори, що впливають на ціну опціону. Види позицій опціону: бути при грошах, бути при своїх грошах; залишитися без грошей. Основні цілі опціонних угод: зниження ризику на біржовому ринку, одержання вигоди за рахунок різниці в цінах опціонів, здійснення операцій з хеджування, підвищення прибутку з вкладених коштів. Переваги придбання опціонів. Різновиди опціонних стратегій: прості, спред, комбінаційні, синтетичні.

Тема 9. Біржовий механізм ціноутворення

Принципи формування цін на біржі. Види біржових цін. Характеристика складових елементів біржової ціни на товарній біржі. Визначення й мета біржових котирувань ціни. Способи біржового котирування залежно від функції й характеру діяльності бірж, кількості угод. Поточне та підсумкове котирування цін. Встановлення ціни на аукціоні. Електронні торги. Метод встановлення єдиного курсу. Фіксінг як спосіб встановлення ціни. Правила, що дозволяють встановити фіксінг. Методи прогнозування біржових цін: фундаментальний і технічний. Основні напрями фундаментального аналізу біржового ринку: макроекономічний аналіз, індустріальний (галузевий) аналіз, аналіз конкретного підприємства, моделювання ціни цінних паперів. Використання індексів та коефіцієнтів при проведенні фундаментального аналізу фондового ринку. Основні теорії та принципи технічного аналізу. Інструментарій технічного аналізу: графіки, формації, індикатори. Використання різних видів графіків (лінійного, стовпового, крапкового та фігурного). Ступінь розвитку методів аналізу фондового ринку для прогнозування біржових цін в Україні.

Тема 10. Ефективність посередницької діяльності на біржі

Сутність ефективності посередницької діяльності на біржі. Вимір її за допомогою співвідношення результатів від діяльності до витрат на її здійснення. Забезпечення зростання ефективності посередницької діяльності. Характеристика показників оцінки ефективності посередницької діяльності на біржовому ринку, що використовуються у процесі аналізу та прогнозування ефективної стратегії на перспективу.

Загальні показники ефективності посередницької діяльності: рівень прибутку на вкладений капітал, розрахунок умовного прибутку з агентських операцій, рентабельність поточних витрат, строк окупності вкладеного капіталу. Розрахунок ефективності агентських операцій: визначення ефективності відкриття підприємством власної брокерської контори на біржі та визначення ефективності окремих угод.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2020/2021		2021/2022		2022/2023		2023/2024	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Денна повна	Лекційні заняття		34						
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття		34						
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)		30						
	Самостійна робота студентів		82						
	Усього годин		180						
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

[illegible]

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми навчання –

<http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=2140>.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Сутність біржової торгівлі та історія її еволюції

Питання 1. Сучасні трансформації у сфері товарного обігу.

Питання 2. Історичний досвід, й умови сучасного відродження біржової торгівлі в Україні.

Тема 2. Біржа як організатор торгівлі на ринку

Питання 1. Історія розвитку бірж.

Питання 2. Види бірж за організаційно-правовим положенням: акціонерні товариства (відкритого чи закритого типу), товариства з обмеженою відповідальністю, інші організаційно-правові форми передбачені законодавством відповідної країни.

Питання 3. Організації, які забезпечують нормальне функціонування біржової торгівлі: інформаційні агентства; біржові склади.

Тема 3. Біржовий товар

Питання 1. Характеристика сировинних товарів

Питання 2. Фундаментальні якості й ознаки акції.

Тема 4. Організаційно-правові засади діяльності біржі

Питання 1. Особливості членства на різних біржах.

Питання 2. Органи управління біржею.

Тема 5. Учасники біржової торгівлі та їх роль у торговельно-посередницькій діяльності

Питання 1. Зміст діяльності посередників: дрібних спекулянтів, джоберів, трейдерів.

Питання 2. Форми взаємовідносин підприємств з біржами: комісійна, разова, змішана.

Тема 6. Види, особливості та порядок укладання біржових угод

Питання 1. Класифікація товарів на вітчизняних товарних біржах.

Питання 2. Види угод на товарній біржі: біржові угоди з реальним товаром.

Питання 3. Порядок укладання угод на фондовій і валютній біржах.

Тема 7. Біржові операції на ф'ючерсному ринку

Питання 1. Особливості та сучасні тенденції розвитку ф'ючерсної торгівлі в Україні.

Питання 2. Функції хеджування на ф'ючерсному ринку

Питання 3. Особливості здійснення спекулятивних біржових операцій заснованих на різниці в цінах на ті ж самі товари на різних товарних біржах.

Тема 8. Торгівля опціонними контрактами на біржовому ринку

Питання 1. Фактори, що впливають на ціну опціону.

Питання 2. Переваги придбання опціонів.

Тема 9. Біржовий механізм ціноутворення

Питання 1. Встановлення ціни на аукціоні.

Питання 2. Ступінь розвитку методів аналізу фондового ринку для прогнозування біржових цін в Україні.

Тема 10. Ефективність посередницької діяльності на біржі

Питання 1. Забезпечення зростання ефективності посередницької діяльності.

Питання 2. Загальні показники ефективності посередницької діяльності: рівень прибутку на вкладений капітал.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми навчання:

<http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=2140>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Навчальним планом передбачено виконання курсової роботи для студентів денної форми навчання.

Організація курсового проектування регламентується наступними нормативними документами:

– Положенням про організацію виконання та захисту курсових робіт (проектів);

– Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у творах працівників і здобувачів вищої освіти Харківського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схеми розподілу балів:

Осінь 2020/2021 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	
1.1	<i>Тема 1. Сутність біржової торгівлі та історія її еволюції</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	–
	Тестування на Порталі	2	
1.2	<i>Тема 2. Біржа як організатор торгівлі на ринку</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	4	
	Тестування на Порталі	2	
1.3	<i>Тема 3. Біржовий товар</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.4	<i>Тема 4. Організаційно-правові засади діяльності біржі</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	4	
	Тестування на Порталі	2	
1.5	<i>Тема 5. Учасники біржової торгівлі та їх роль у торговельно-посередницькій діяльності</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	4	
	Тестування на Порталі	2	
1.6	<i>Тема 6. Види, особливості та порядок укладання біржових угод</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	6	
	Тестування на Порталі	2	
1.7	<i>Тема 7. Біржові операції на ф'ючерсному ринку</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	4	
	Тестування на Порталі	2	

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1.8	<i>Тема 8 Торгівля опціонними контрактами на біржовому ринку</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	4	
	Тестування на Порталі	2	
1.9	<i>Тема 9. Біржовий механізм ціноутворення</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Тестування на Порталі	2	
1.10	<i>Тема 10. Ефективність посередницької діяльності на біржі</i>		
	Виконання розрахункових (ситуаційних, ігрових) завдань на заняттях і в позаурочний час	2	
	Тестування на Порталі	2	
	<i>Контрольна робота або додаткові бали</i>	10	
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	20	
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	10	
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	10	
3	Оцінка з дисципліни	100	

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

8.1. Основні джерела інформації

1. Організація біржової та банківської діяльності : навчальний посібник для студентів ВНЗ / А. Ф. Гойко, О. С. Гриценко, А. Л. Скрипник ; за редакцією

А. Ф. Гойко. – Київ : Київський національний університет будівництва і архітектури, 2014. – 228 с.

2. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / Л. Г. Мельник, І. М. Сотник, Л. М. Таранюк ; за редакцією І. М. Сотник, Л. М. Таранюка. – Суми : Університетська книга, 2018. – 572 с.

3. Дяченко К. С. Біржова торгівля : методичні рекомендації та завдання до самостійної роботи студентів / К. С. Дяченко. – Харків, 2018. – 22 с. – Рукопис.

8.2. Додаткові джерела інформації

1. Власова Н. О. Економіка торгівлі : навчальний посібник / Н. О. Власова [та ін.]. – Харків : Світ Книг, 2015. – 473 с.

2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Станом на 03.09.2020. – Назва з екрана.

3. Економіка підприємства : підручник / за загальною редакцією Н. В. Якименко-Терещенко. – Харків : Видавництво Іванченко І. С., 2018. – 451 с.

4. Князь С. В. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: організаційно-методичні аспекти : навчальний посібник / С. В. Князь, Н. П. Яворська. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2016. – 101 с.

5. Оптова торгівля : монографія / А. А. Мазаракі [та ін.] ; за редакцією А. А. Мазаракі. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2016. – 208 с.

6. Луценко О. П. Розробка інформаційної технології оцінки функцій ризику при біржовій торгівлі : автореферат дисертації ... кандидата технічних наук : 05.13.06 «Інформаційні технології» / О. П. Луценко ; Дніпропетровський національний університет імені О. Гончара. – Дніпропетровськ, 2016. – 26 с.

7. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Станом на 01.02.2021. – Назва з екрана.

8. Про захист економічної конкуренції [Електронний ресурс] : Закон України № 2210-III від 11.01.2001 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>. – Станом на 01.02.2021. – Назва з екрана.

9. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України № 959-XII від 16.04.1991 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>. – Станом на 01.02.2021. – Назва з екрана.

10. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 448/96-ВР від 30.10.1996 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80>. – Станом на 01.02.2021. – Назва з екрана.

11. Про ліцензування видів господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України № 222-VIII від 02.03.2015 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/222-19>. – Станом на 01.02.2021. – Назва з екрана.

12. Про товарну біржу [Електронний ресурс] : Закон України № 1956-XII від 10.12.1991 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : – [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1956-12>. – Станом на 01.02.2021. – Назва з екрана.

13. Про ціни і ціноутворення [Електронний ресурс] : Закон України № 19-20 від 2013 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>. – Станом на 01.02.2021. – Назва з екрана.

14. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : Закон України № 3480-IV від 23.02.2006 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/>. – Станом на 01.02.2021. – Назва з екрана.